

05.09.2023
Українська література
8 клас
Стрембицька Л.А.
Урок № 1

Тема. *Вступ. Художня література як одна з форм духовної діяльності людини. Функції художньої літератури. Багатозначність художнього образу. Різновиди образів (образ-персонаж, образ-символ, словесні, зорові, слухові тощо). Аналіз художнього твору*

Мета:

предметні: дати восьмикласникам ключ до розуміння ролі мистецтва слова в житті людини, спонукати їх до вивчення української літератури як джерела національного духу й історичної пам'яті українців, як чинника морального вдосконалення людини;

комунікативні: розвивати культуру зв'язного мовлення, вміння висловлювати власні судження, обґрунтовано доводити свою точку зору.

Література є душею народного життя, є самосвідомістю народності. Без літератури народність є тільки пасивною появою, і для того чим багатша, чим достатніше у народа література, тим тривкіше стоїть його народність.

Микола Костомаров

Мета красного мистецтва - викликати в душі читача живі образи тих людей чи речей , котрі нам малює поет , і ними будити ті самі чуття, які проймали душу самого поета в хвили, коли творив ті образи.

Іван Франко

...Справжні письменники... Без них нам було б сумно жити, нецікаво, світ знебарвів би, втратив би для нас сенс свого існування, ми, напевно, не вміли б любити, якби не письменники...

Михайло Осадчий

На нашій землі письменник був завжди найбільш необхідним сином її, і йому відкривались важкі болі та високі заповіді.

Євген Сверстюк

Художня література — це вид мистецтва, одна із форм духовної діяльності людини.

Мистецтво — це творче відображення дійсності в художніх образах. Справді, письменники не копіюють дійсність, а, осмисливши й доповнивши її за допомогою творчої уяви, словесно відображають у художніх образах. До речі, саме художній образ як специфічна форма відображення дійсності є спільним для всіх його видів.

У давнину мистецтво було безпосередньо пов'язане з процесом праці. Пісні й танці тих часів сприяли полегшенню праці людей. Потім воно відокремилася від їхньої виробничої діяльності, тобто пісні, танці, музика й живопис почали задовольняти лише естетичні потреби. Отже, виникли різні види мистецтва, кожен з яких своєрідно відображав життя й забезпечував різноманітні естетичні потреби людей.

Робота зі словником літературознавчих термінів. Пояснення змісту поняття «художній образ». Багатозначність образу

Художній образ — специфічна для літератури (і мистецтва взагалі) форма відображення дійсності, у творенні якої основну роль відіграють почуття, мислення й особливості світосприймання автора-митця. Є образи-персонажі (людські постаті), образи-пейзажі (картини природи), образи-речі (описи предметів та обстановки) тощо.

Літературний образ — словесний, він виникає завдяки добору найточніших для вираження думки слів та використанням художніх засобів мови.

(Прочитайте уривок з поезії Т.Г.Шевченка, вкажіть на художні образи)

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть

У першому рядку - зоровий образ, у другому — слуховий, у третьому — зоровий і дотиковий, у четвертому зоровий і слуховий, а у п'ятому — зоровий і дотиковий.

Смаковий образ (І.Котляревський, «Енеїда») :

В обід пили заморські вина,
Не можна всіх їх розказать,
Бо потече із рота слина
У декого, як описать:
Пили синизку, деренівку,
І кримську вкусную дулівку,
Що то айвовкою зовуть.

Запаховий (нюховий) образ «Твої листи завжди пахнуть зов'ялими трояндами, ти, мій бідний, зів'ялий квіте! Легкі, тонкі пахощі, тонко, легко, але невідмінно, невідборно нагадують вони мені про те, що моє серце віщує і чому я вірити не хочу, не можу» (Леся Українка).

Художній твір — кінцевий результат і продукт творчої праці письменника, написаний за законами красного письма. Центром кожного художнього твору є людина.

Домашнє завдання

Запишіть властивості художніх образів:

- створюють яскраву образну картину, викликають у читачів певні уявлення,

асоціації;

- збуджують емоції, естетичні переживання, відтворюють настрої митця;
- містять у собі авторську оцінку дійсності, певну думку, ідею;
- бувають статичними (нерухомими) або динамічними (рухомими, змінними);
- виступають як одноразові або наскрізні (повторювані);
- є зорові, слухові дотикові, смакові або нюхові;
- мають здатність взаємопроникати один в одного.

Інтернет-ресурси:

- <http://pidruchniki.com>
- <https://uk.wikipedia.org>
- <http://studopedia.org>
- <http://www.panoramio.com>